

Parlamentul
Republicii Moldova

PE nr. 12-02/24

12 februarie 2024

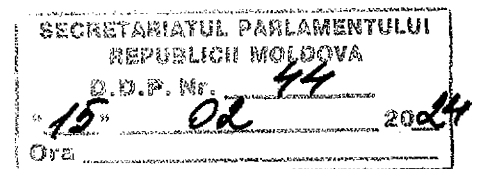
Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu articolul 73 din Constituția Republicii Moldova și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de Hotărîre a Parlamentului pentru instituirea Comisiei de anchetă privind controlul parlamentar al activității Agenția Națională de Reglementare în Energetică în perioadă stării de urgență și corectitudinea stabilirea tarifelor reglementate la energie electrică, termică, gazelor naturale și transport al gazelor naturale în perioada rece a anilor 2022.- 2024.

Anexă:

1. Proiectul de hotărîre;
2. Notă informativă.

Deputații în Parlamentul Republicii Moldova

P. Burchița
Grigore Novac
V. Reindner
Su. Sibone
N. Rusol
E. Smărnă

HOTĂRÎRE

pentru instituirea Comisiei de anchetă privind controlul parlamentar al activității Agenției Naționale de Reglementare în Energetică în perioadă stării de urgență și corectitudinea stabilirea tarifelor reglementate la energie electrică, termică, gazelor naturale și transport al gazelor naturale în perioada rece a anilor 2022 - 2024.

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art. I. – Se constituie Comisia de anchetă (în continuare – comisia de anchetă) pentru controlul parlamentar al activității Agenției Naționale de Reglementare în Energetică în perioadă stării de urgență și corectitudinea stabilirea tarifelor reglementate la energie electrică, termică, gazelor naturale și transport al gazelor naturale în perioada rece a anilor 2022 – 2024 , în următoarea componență:

1. **Președintele Comisiei** – _____
2. **Vicepreședintele Comisiei** – _____
3. **Secretarul Comisiei** – _____
4. **Membrul Comisiei** – _____
5. **Membrul Comisiei** – _____
6. **Membrul Comisiei** – _____
7. **Membrul Comisiei** – _____

Art. II. – Comisia de anchetă va antrena toate autoritățile statului precum și alți specialiști (experți) necesari, inclusiv și din societatea civilă.

Art. III. – În activitatea sa, Comisia de anchetă, va supune verificărilor toate documentele, inclusiv modul de gestionare a mijloacelor acumulate și utilizate în bugetul ANRE în perioada stării de urgență, va efectua ieșiri la fața locului, va audia părțile și persoanele implicate, precum și corectitudinea stabilirii tarifelor reglementate la energie electrică, termică, gazelor naturale și transport al gazelor naturale în perioada rece a anilor 2022 - 2024.

Art.IV. – Comisia de anchetă va elabora un raport cu privire la rezultatele și constatările controlului parlamentar și îl va prezenta Parlamentului în termen de 60 de zile.

Art.V. - Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ

pentru instituirea Comisiei de anchetă privind controlul parlamentar al activității Agenției Naționale de Reglementare în Energetică în perioadă stării de urgență și corectitudinea stabilirea tarifelor reglementate la energie electrică, termică, gazelor naturale și transport al gazelor naturale în perioada rece a anilor 2022 - 2024.

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Prezentul proiect de hotărâre a fost elaborat de către un grup de deputați din Fracțiunea parlamentară a Blocului Comuniștilor și Socialiștilor în corespundere cu art. 73 din Constituția RM și art. 47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite:

Prin proiectul de hotărâre, se propune instituirea Comisiei de anchetă privind controlul parlamentar al activității Agenției Naționale de Reglementare în Energetică în perioadă stării de urgență și corectitudinea stabilirea tarifelor reglementate la energie electrică, termică, gazelor naturale și transport al gazelor naturale în perioada rece a anilor 2022 - 2024.

Astfel, la data de 24 noiembrie 2023, Parlamentul RM a votat proiectul de Hotărâre privind pentru prelungirea stării de urgență cu 30 de zile, începînd cu 1 decembrie 2023. Propunerea de prelungire a stării de urgență aparține Guvernului, iar pe perioada stării de urgență Comisia Situații Excepționale a RM emite dispoziții cu caracter obligatoriu și executoriu pentru conducătorii autorităților administrației publice centrale și locale, ai agenților economici, ai instituțiilor publice, precum și pentru cetățeni și alte persoane aflate pe teritoriul Republicii Moldova.

Starea de urgență pe întreg teritoriul țării a fost declarată de către Parlament la data de 24 februarie 2022, la propunerea Guvernului RM pentru a permite luarea deciziilor prompte și gestionarea eficientă a riscurilor și amenințărilor care pot apărea și s-a finalizat la data de 30 decembrie 2023. În conformitate cu prevederile Legii privind regimul stării de urgență, asediu și de război nr.212-XV din 24.06.2024 și Hotărîrea Parlamentului privind declararea stării de urgență nr.41 din 24.02.2022, autoritățile statului în această perioadă pot întreprinde un ansamblu de măsuri de constrângere economică, socială sau alt gen, reglementat prin dispoziții emise de Comisia Situații Excepțională în scopul bunei asigurării a principalelor activități ale statului.

Amintim că, în calitate de autoritate de reglementare în domeniul energiei și al serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) este împuternicită cu competențe funcționale de a realiza controlul activității licențiate a întreprinderilor din sectoarele respective care desfășoară activități la prețuri/tarife reglementate de către ANRE. De asemenea, în calitate de autoritate responsabilă de supravegherea energetică de stat, ANRE desfășoară controale tehnice ale rețelelor, centralelor și instalațiilor electrice din posesia persoanelor fizice sau juridice.

Conform datelor publicate de ANRE, cele mai frecvente încălcări depistate în procesul controalelor efectuate de către ANRE la titularii de licență reglementați, sunt următoarele:

- titularul de licență nu asigură ținerea evidenței contabile, care ar permite o evidență analitică completă și corectitudine în extracția informației necesare privind costurile și cheltuielile reglementate și nereglementate ale acesteia;
- titularul de licență nu respectă exigențele prevăzute în cadrul metodologic privind cheltuielile strict necesare pentru includerea acestora în costurile de bază;

- titularul de licență nu asigură eficiența maximă la cheltuieli minime în cadrul procedurilor de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor;
- titularul de licență nu dispune de o politică internă privind ținerea evidenței veniturilor și cheltuielilor aferente activității licențiate și întocmirea rapoartelor prezentate Agenției, reieșind din prevederile art.27 alin.(3) al Legii privind piața produselor petroliere nr.461 din 30.07.2001 și a Metodologiilor formării și aplicării prețurilor la produsele petroliere;
- titularul de licență nu respectă prevederile metodologice privind formarea și aplicarea prețurilor la produsele petroliere.
- titularul de licență admite abateri de la prevederile stipulate în anexa nr.2 din Legea nr.160 din 22.07.2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, nefiind onorate obligațiunile privind achitarea în termen a taxei pentru licența de activitate;
- alte încălcări.

Urmare a analizei încălcărilor depistate în mod frecvent, în vederea neadmiterii pe viitor a unor cazuri similare, ANRE recomandă titularilor de licență reglementați:

- să asigure ținerea evidenței contabile în conformitate cu Legea contabilității nr.113–XVI din 27.04.2007 și Legea contabilității și raportării financiare nr.287 din 15.12.2017, Standardele Naționale de Contabilitate (în continuare – SNC), Planul general de conturi contabile și alte acte normative în scopul separării contabile a activităților;

- să asigure includerea în prețurile și tarifele reglementate a cheltuielilor justificate, nediscriminatorii, transparente, bazate pe performanță și pe criterii obiective;

- să se conducă prioritar de principiul eficienței maxime la cheltuieli minime în cadrul procesului de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor;

- să asigure respectarea Programului de conformitate, în cazul activității de stocare, distribuție și transport al gazelor naturale, cât și a activității de distribuție a energiei electrice;

- să eficientizeze sistemul de control intern în scopul evitării sau minimalizării pe viitor a cheltuielilor ineficiente aferente activității desfășurate.

Necătfînd la neajunsurile și deficiențele constatate de ANRE în activitatea titularilor de licență reglementați, regulat a majorat tarifele în această perioadă fără a fi propuse măsuri de eficientizarea a cheltuielilor și costurilor și diminuarea tarifelor.

Astfel, ca exemplu de către ANRE a fost majorat:

1. Prețul reglementat pentru furnizarea gazelor naturale în punctele de ieșire din rețelele de distribuție a gazelor naturale de presiune joasă – de la 14060 lei/1000 m³ în a.2022 la 16730/1000 m³ în a.2023 (Hotărîrea ANRE nr.312 07.06.2023) sau cu 18,9 %;
2. Tarifele reglementate de intrare/ieșire pentru serviciul de transport al gazelor naturale prestat - Grupul punctelor de ieșire din rețeaua de transport al gazelor naturale spre rețelele de distribuție a gazelor naturale și/sau instalațiile de gaze naturale ale consumatorilor finali racordate la rețeaua de transport al gazelor naturale – de la 6754 lei/Mwh/zi/an în a.2022 la 7285 lei/Mwh/zi/an în a.2023 sau cu 7,8% (Hotărîrea ANRE nr.625 din 27.10.2023).

Mai mult, înîntr-o perioadă scurtă de timp a crescut semnificativ bugetul ANRE care este format în baza plăților regulatorii aplicate anual titularilor de licență. Astfel, dacă în a.2018 bugetul ANRE a constituit suma de 57,9 milioane lei, iar la cheltuieli – 62,0 milioane lei, pentru anul

2024 bugetul ANRE a fost aprobat la venituri în sumă de 139,2 milioane lei și la cheltuieli în sumă de 144,6 milioane lei, ceea ce reprezintă o creștere de 2,4 ori a veniturilor și cheltuielilor. În aceeași perioadă de timp, veniturile și cheltuielile bugetului de stat aprobate au crescut respectiv de 1,8 ori.

Prin proiectul de hotărîre se propun următoarele:

1. Constituirea Comisiei de anchetă privind controlul parlamentar al activității Agenției Naționale de Reglementare în Energetică în perioadă stării de urgență și corectitudinea stabilirea tarifelor reglementate la energie electrică, termică, gazelor naturale și transport al gazelor naturale în perioada rece a anilor 2022 - 2024.
2. Comisia de anchetă va fi constituită din 7 membri, inclusiv – un președinte, un vicepreședinte și un secretar.
3. Comisia de anchetă urmează în termen de 60 zile să prezinte Parlamentului un raport cu privire la rezultatele și constatările controlului parlamentar.

4. Fundamentarea economico-financiară

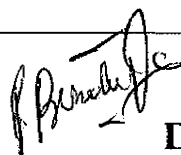
Pentru implementarea prezentei hotărîri nu sunt necesare alocări suplimentare din bugetul de stat.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul nu implică elaborarea, modificarea sau abrogarea unor acte normative.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul va fi supus consultărilor publice după înregistrarea și includerea acestuia în procedura legislativă. Totodată va fi plasat pe pagina oficială a Parlamentului.

 P. Burduja

Deputați în Parlament